

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ТА МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КУРСІ «ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)****zlatoslava2@ukr.net**

Зв'язок публікації з плановими науково-дослідними роботами. Дана робота є фрагментом НДР «Комплексна оцінка та оптимізація методів прогнозування, діагностики та лікування стоматологічних захворювань у населення різних вікових груп», № держреєстрації 0114U001788.

Вступ. Інтерактивні методи навчання на сьогодні є актуальним способом роботи викладача в аудиторії, тренера в групі та педагога в будь-якому освітньому закладі. Інтерактивні методи навчання, на відміну від традиційних, базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, при цьому основна вага надається взаємодії слухачів між собою. Такий підхід дозволяє активізувати навчальний процес, зробити його більш цікавим та менш втомлюваним для учасників [1,2].

Сучасний освітній простір характеризується широким використанням інтерактивних методів навчання. Кооперативне навчання є однією з технологій інтерактивного навчання. Дефініція «кооперативне навчання» трактується як технологія навчання в невеликих групах, коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду [3-5]. На сьогодні кооперативне навчання широко застосовується в сфері освіти. Воно стало перспективним завдяки багатьом причинам: кооперативне навчання допомагає викладачу працювати з великою кількістю студентів, удосконалює академічні досягнення та соціальний розвиток усіх студентів, вимагає розумового, емоційного, духовного та фізичного залучення тих, хто навчається, сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу й розвитку мислення, але й формує навичку висловлювати вголос свою думку [2,3,6].

Американські дослідники Д. Джонсон і Р. Джонсон виділяють наступні основні умови ефективності скооперованої діяльності: учні розуміють свою взаємозалежність від інших членів групи та відчувають особисту відповідальність за досягнення групових цілей, здійснюють взаємодію, під час якої допомагають один одному навчатися, вчать спільно працювати [7].

Кооперативне навчання – це вид активного навчання, що передбачає кооперативну взаємодію студентів у малих групах для досягнення спільної навчальної мети. Сьогодні існує велика кількість різноманітних моделей та методів кооперативного навчання, серед яких найбільш відомими є навчання в команді (Student Team Learning), метод Е. Аронсона «Мозаїка» (Jigsaw) та його модифікація (Jigsaw 2), розроблена Р. Славніним, навчання разом (Learning Together), кооперативні структури Кага-

на (Kagan Structures), групове дослідження (Group Investigation), метод різнобічних здібностей Е. Коен (Complex Instruction) та інші [3,6].

Професійне життя лікаря передбачає постійне самовдосконалення та самоосвіту, а також спільну співпрацю з іншими колегами-спеціалістами у вигляді спілкування, консультацій, лікарських нарад, проведення конференцій тощо. Саме тому отримання вищезгаданих здатностей лікарями-інтернами є досить важливим елементом медичної освіти. Досвід використання мультимедійних технологій виявив очевидні переваги перед традиційною формою викладання. Мультимедійна презентація – це сукупність тексту, зображення, звуку, відео, анімації та інших засобів представлення інформації. Вона дозволяє зробити навчальний матеріал, навіть досить складного змісту, більш доступним для засвоєння, яскравим та переконливим. Впровадження у навчальний процес мультимедійних технологій дозволяє акцентувати увагу слухачів на важливих та необхідних для засвоєння аспектах інформації [4,5].

Широке застосування мультимедійних технологій здатне різко підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу: на етапі самостійної підготовки інтернів, на лекціях, на семінарських та практичних заняттях.

На курсі „Хірургічна стоматологія” лікарі-інтерни очного циклу 2-го року навчання за спеціальністю „Стоматологія” згідно календарно-тематичного плану вивчають одонтогенний і риногенний гайморит (практичне заняття триває 7 академічних годин, а семінарське – 2 год). Хочеться відмітити, що цей розділ стоматології є досить складним для сприйняття і вимагає від слухача доброго володіння матеріалом та зорового сприйняття гайморової пазухи. Оскільки підібрати на практичне заняття тематичного пацієнта є досить складною задачею, доводиться вивчати прояви захворювань, використовуючи світлини із атласів, підручників чи власного архіву фото- та відеоматеріалів викладача. На семінарське заняття традиційно лікарі-інтерни готують реферати, які повинні захистити перед викладачем та колегами, а також відповісти на поставлені запитання, тобто брати участь у дискусії по заданій темі.

Мета дослідження. Запровадити таку форму інтерактивного навчання, як метод кооперативних груп на семінарському занятті „Помилки та ускладнення в діагностиці та лікуванні одонтогенного гаймориту”, та з метою візуалізації матеріалу – використання мультимедійних презентацій із ілюстраціями проявів тієї чи іншої патології.

Об'єкт і методи дослідження стали студенти, які навчалися на курсі «Хірургічна стоматологія» на-

вчально-наукового інституту післядипломної освіти Івано-Франківського національного медичного університету. Семінар проводиться за такою схемою. На попередньому практичному занятті викладач формує кооперативні групи або пропонує лікарям-інтернам самим їх сформувавши залежно від психологічних симпатій для полегшення роботи у групі. Всього формується 2 групи. Кожній із них надається задача, згідно переліку тем рефератів методичної розробки.

Результати дослідження та їх обговорення. По отриманому завданню на наступне семінарське заняття кожна кооперативна група повинна підготувати спільну доповідь та мультимедійну презентацію. До цього заняття члени кожної групи готуються разом, колективно або кооперативно.

Окрім доповіді, в своїй групі лікарі-інтерни повинні брати участь у доповідях інших груп – доповнювати, виявляти помилки і радити як їх усунути, ставити запитання, обговорювати можливі альтернативи до проведення лікування, пропонувати свої методи лікування з обґрунтуванням їх доцільності в даному клінічному випадку.

Теми доповідей наступні: „Ускладнення, пов’язані з помилками при діагностиці одонтогенного гаймориту”, „Анатомо-фізіологічні та гістологічні особливості слизової оболонки гайморової пазухи”, „Профілактика і терапія ускладнень”. В рамках регламенту семінарського заняття на кожну мультимедійну презентацію та її обговорення відведено по 10 хв, а на загальне обговорення семінару в кінці заняття – 5 хв.

Оцінювання проводиться згідно визначених критеріїв, але бал виставляється групі, а не окремій

особі, що дає змогу кожній групі розподілити бали між собою залежно від вкладу в проведену спільну роботу. Оскільки, максимальна кількість балів за семінар для окремого лікаря-інтерна складає 5 балів, а мінімальна позитивна – 3 бали, то групі викладач присвоює, наприклад, максимально $5 \times 5 = 25$ балів, а мінімально $3 \times 5 = 15$ балів, якщо у групі 5 осіб. Причому, максимально 3 бали на кожного студента (15 балів – для групи) надається за роботу в своїй групі, а 2 бали (10 балів – для групи) – за обговорення роботи інших груп (діалог запитання-відповідь, доповнення доповіді, надання новітньої інформації), що спонукає студентів до активної участі в дискусії, дає можливість викладачу виявити їхні знання по інших темах цього розділу стоматології.

Висновок. Результати використання поєднання технології інтерактивного навчання методом кооперативних груп та мультимедійних засобів на курсі „Хірургічна стоматологія” з лікарями-інтернами 2-го року навчання показали підвищення рівня володіння матеріалом та мотивації до вивчення або повторення матеріалу, тенденцію до формування вміння спілкуватися та працювати колективно, коректно формулювати запитання до колег чи робити їм зауваження, справедливо оцінювати працю одне одного, що своєю чергою сприяє підвищенню професійної майстерності через призму взаємодопомоги та підтримки. Отже, ми вважаємо доцільним використання поєднання мультимедійних технологій та інтерактивного навчання методом кооперативних груп у процесі підготовки майбутнього висококваліфікованого лікаря-стоматолога.

Література

1. Babenkov AD. Zastosuvannya interaktyvnoi formy navchannia u vyhladi metoduk ooperatyvnykh hrup pid chas vyvchennia predmetu «ortodontiia» na IV kursi stomatolohichnoho fakultetu v ramkakh kredytnomodulnoi systemy. Arkhiv klinichnoi medytsyny. 2015;2(21):64-7. [in Ukrainian].
2. Baida MV. Mozhlyvosti vykorystannia tekhnolohii kooperatyvnoho navchannia v protsesi pidhotovky maibutnoho vchytelia. Zbirka naukovykh robit II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Priorityetni napriamy pidhotovky vchytelia inozemnoi movy u konteksti vymoh Bolonskoho protsesu». 2009. s. 233-5. [in Ukrainian].
3. Voron M. Metodychna robota v umovakh kooperatyvnoho navchannia. Dostupno: <http://osvitaua.net/school/technol/1501> [in Ukrainian].
4. Haliuk NM. Vykorystannia multymediinykh zasobiv na zaniattiakh z vnutrishnoi medytsyny za profesiinym spriamuvanniam. Halytskyi likarskyi visnyk. 2014;4:82-4. [in Ukrainian].
5. Mandziuk LZ, Stetskiy AO. Vykorystannia multymediinykh zasobiv pid chas vykladannia lektsii z orhanichnoi khimii v medychnomu koledzhi. Dosvid vprovadzhennia kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu vshchychkh navchalnykh zakladiv Prykarpattia III-IV rivniv akredytsii: naukovometodychna konferentsiia 28 kvitnia 2014 r.: tezy dop. Ivano-Frankivsk. 2014. s. 60-1. [in Ukrainian].
6. Sysoieva S. Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh. Navchalno-metodychnyi posibnyk. K.: VD „EKMО”; 2011. s. 324. [in Ukrainian].
7. Johnson DW, Johnson RT, Smith KA. Cooperative Learning Returns To College. Change. 1998;7(8):27-35.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ТА МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КУРСІ «ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ярмошук І. Р.

Резюме. У статті висвітлена методика впровадження в педагогічний процес поєднання інтерактивного навчання методом кооперативних груп і мультимедійних технологій. З метою поліпшення засвоєння матеріалу та розвитку клінічного мислення в лікарів-інтернів 2-го року навчання за спеціальністю „Стоматологія” на курсі „Хірургічна стоматологія” така методика використовується для проведення семінарського заняття, присвяченого вивченню захворювань слизової оболонки ротової порожнини, що триває 2 академічні години. Результати використання запропонованої педагогічної методики показали підвищення рівня володіння матеріалом та мотивації до вивчення або повторення матеріалу, тенденцію до формування вміння спілкуватися та працювати колективно, коректно формулювати запитання до колег чи робити їм зауваження, справедливо оцінювати пророблену роботу один одного, що своєю чергою сприяє підвищенню професійної майстерності через призму взаємодопомоги та підтримки. Отже, використання поєднання мультимедійних технологій та інтерактивного навчання методом кооперативних груп у процесі підготовки майбутнього висококваліфікованого лікаря-стоматолога є доцільним.

Ключові слова: хірургічна стоматологія, мультимедійні технології, інтерактивні форми навчання, метод кооперативних груп.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНТЕРАКТИВНОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ И МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА КУРСЕ «ХИРУРГИЧЕСКАЯ СТОМАТОЛОГИЯ» УЧЕБНО-НАУЧНОГО ИНСТИТУТА ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ИВАНО-ФРАНКОВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

Ярмошук И. Р.

Резюме. В статье освещена методика внедрения в педагогический процесс сочетания интерактивного обучения методом кооперативных групп и мультимедийных технологий. С целью улучшения усвоения материала и развития клинического мышления у врачей-интернов 2-го года обучения по специальности „Стоматология” на курсе „Хирургическая стоматология” такая методика используется для проведения семинарского занятия, посвященного изучению заболеваний слизистой оболочки ротовой полости, что длится 2 академических часа. Результаты использования предложенной педагогической методики показали повышение уровня владения материалом и мотивации к изучению или повторению материала, тенденцию к формированию умения общаться и работать коллективно, корректно формулировать вопросы к коллегам или делать им замечания, справедливо оценивать проведенную работу друг друга, что в свою очередь способствует повышению профессионального мастерства через призму взаимопомощи и поддержки. Использование сочетания мультимедийных технологий и интерактивного обучения методом кооперативных групп в процессе подготовки будущего высококвалифицированного врача-стоматолога целесообразно.

Ключевые слова: хирургическая стоматология, мультимедийные технологии, интерактивные формы обучения, метод кооперативных групп.

THE EFFECTIVENESS OF INTERACTIVE FORMS OF EDUCATION AND MULTIMEDIA TECHNOLOGIES ON THE «SURGICAL STOMATOLOGY» COURSE OF THE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTE OF THE POST-EDUCATION IVANO-FRANKIVSK NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

Yarmoshuk I. R.

Abstract. Professional life of a doctor involves a constant self-improvement and self-education, as well as collaborative cooperation with other colleagues specialists in the form of communication, consultations, medical meetings, conferences, etc. That is why the obtaining the mentioned above abilities by doctors interns is a very important element of medical education. At the course «Surgical Dentistry» the doctors interns of the intramural cycle of the 2nd year of study, specialty «Dentistry», according to the calendar-thematic plan, study lesions of the mucous membrane of the oral cavity in children (7 academic hours of practical training and 2 academic hours of seminar training). It is necessary to note that this section of dentistry is quite complicated for perception and requires the listener to master the material and to perceive the elements of the pathology of the mucous membrane of the oral cavity visually, as they are quite diverse in forms, manifestations, etc. To choose a correct thematic patient for the practical lesson is a rather difficult task. It is necessary to study the manifestations of mucosal diseases of the oral cavity, using photographs from atlases, text book sorown archive of photo-and video-materials of the teacher. For the seminar lesson, the doctors-interns traditionally prepare reports, which should be defended in the class (for the teacher and colleagues); as well as answer the questions asked, that is, to participate in the discussion on a given theme. The seminar lesson is performed according to such a scheme. In the previous practical lesson, the teacher forms cooperative groups or invites interns to form such groups by them selves according to their psychological sympathies as to facilitate the work in the group. Each of them has a task, according to the list of topics of the abstracts of methodological development. In addition to a report in their group, the doctors interns should participate in reports from other groups – to comment, identify err or sandad vision how tore solve them, ask questions, discuss possible alternatives to performance of treatment, and offer the irown treatment methods with justification of their feasibility in this clinical case. Evaluationis carried out according to certain criteria, but the mark is given to the group, and not individually to the person; this allow seach group to allocate points between themselves depending on the contribution to the collaborative work. The results of using the combination of interactive learning technology by the method of cooperative groups and multimedia at the «Pediatric Dentistry» course with 2nd year doctors-interns showed an increase in the level of mastery of the material and motivation to study or revise the material, the tendency to form skills to communicate and work collectively, to formulate correct questions to the colleagues or to make comments to them, to fairly evaluate the work of each other, which in turn promotes the improvement of professional skills through the prism of mutual support. There fore, we considerate expedient to use the combination of multimedia technologies and interactive learning using a method of cooperative groups in the process of training a future highly skilled dentist.

Key words: surgical dentistry, multimedia technologies, interactive forms of training, method of cooperative groups.

*Рецензент – проф. Білаш С. М.
Стаття надійшла 22.08.2019 року*